

Juliusz Słowacki

KORDIAN

- Podstawowe informacje o epoce (geneza, motywy, itd.)
- zagadnienia na maturę i sprawdzian
- quiz sprawdzający wiedzę

KORDIAN

Geneza utworu

W rzeczywistości „Kordian” miał być pierwszym tomem trylogii „Spisek koronacyjny”, jednakże kolejne części nie doszły do skutku. Utwór został wydany anonimowo w Paryżu w 1834 r.

Gatunek - dramat romantyczny

- ➞ **brak zasad trzech jedności (miejsca, czasu, akcji)**
- ➞ **otwarta kompozycja** - sceny zbiorowe wraz z kameralnymi, luźno. powiązane epizody, brak informacji dotyczących dalszych losów bohaterów
- ➞ **synkretyzm** - połączenie elementów charakterystycznych dla różnych rodzajów literackich
- ➞ **niejednorodność stylistyczna** - tragizm zestawiony z komizmem, patos z ironią
- ➞ **świat rzeczywisty wraz ze światem fantastycznym**
- ➞ **niesceniczny charakter utworu**
- ➞ **nawiązania do Szekspira (Hamlet, Makbet)**

Czas i miejsce akcji

Akcja dramatu toczy się w latach 1825-1829, głównie w wiejskim dworze, we Włoszech, Watykanie, Londynie i Warszawie. Jednakże scena *Przygotowania* rozgrywa się w nocy z 31 grudnia 1799 r. i 1 stycznia 1800 r.

Bohaterowie

Kordian

Jego imię z łaciny oznacza serce. Bohater przechodzi przemianę wewnętrzną - początkowo ukazany jako młody chłopak, który nieszczęśliwie się zakochał i cierpi na melancholię. Wkracza w dojrzałość, uczy się o sobie i świecie poprzez różne doświadczenia. Od młodości charakteryzował się ogromną wrażliwością emocjonalną, co w przyszłości odbiło się na jego sukcesie.

Laura

Ukochana Kordiana z młodości, nie traktuje poważnie jego uczuć. Powszechnie przyjmuje się, że pierwowzorem postaci Laury była pierwsza miłość Słowackiego - Ludwika Śniadecka.

Wioletta

Kobieta udaje miłość, zależy jej na majątku. Dzięki niej, Kordian przekonuje się, że nie wszystkie kobiety są bezinteresowne.

Papież

Postać papieża jest wzorowana na Grzegorzu XVI - objął tron papieski w 1831 r. Potępił powstanie listopadowe.

Prezes

Postać prawdopodobnie wzorowana na Julianie Urysynie Niemcewicza, które sprzeciwiał się idei zamachu na cara w 1829 r. Postulował dyplomatyczne rozwiązania konfliktów.

Treść utworu

Przygotowanie

Moce piekielne, ze względu na nowe stulecie, zajmują się przyszłymi wydarzeniami historycznymi. Powołują do życia przywódców powstania listopadowego - Józefa Chtopickiego, księcia Adama Czartoryskiego, Jana Skrzyneckiego, Juliana Ursyna Niemcewicza, Joachima Lelewela oraz Jana Krukowieckiego. Sceną fantastyczną wprowadza nastrój w utworze.

Prolog

Ukazane zostały trzy koncepcje poezji:

I - koncepcja Mickiewicza stawiająca poetę na równi z prorokiem niosącym nadzieję po klęsce. Skazuje naród na bierne oczekiwanie na dalsze losy.

II - ukazuje negatywy pierwszej koncepcji, drwi z idei poety proroka.

III - koncepcja Słowackiego, za pomocą której poeta zapowiada stworzenie nowej poezji, którą upamiętni powstani, zachęcając tym samym naród do działania.

Juliusz Słowacki

KORDIAN

Akt I

Opisane zostają doświadczenia Kordiana związane z młodością - młodziemiec cierpi na melancholię i rozpacza z powodu ignorowanych uczuć względem Laury. Niezrozumiany, pragnie popełnić samobójstwo.

Akt II

Bohater kilka lat później - podróżuje po Europie, uczy się, zdobywa nowe doświadczenia. Dochodzi do wniosku, że kobiety nie zawsze są bezinteresowne. Pojmuje, że pozycję społeczną można kupić, a papieżstwo postępuje wbrew głoszonym ideom. Kordian wygłasza monolog na szczycie Mont Blanc - mówi o duchowej przemianie. Kreuje wizję Polski jako Winkelrieda narodów. Pragnie poderwać Polaków do walki o niepodległość.

Akt III

Rozpoczyna się planowanie spisku - do Warszawy 24 maja 1829 r. przybywa car Mikołaj I - ma być nowym królem Polski. To właśnie cara i jego rodzinę chcą zabić spiskowcy. Spotykają się w podziemiach katedry św. Jana. W zgromadzeniu biorą udział m.in. Prezes i Ksiądz, którzy sprzeciwiają się idei skrytobójstwa z powodu niemoralności owego czynu. Kordian (Podchorąży) opowiada się za działaniami radykalnymi, nie uzyskuje jednak poparcia. Oświadcza, że dokona zamachu w pojedynkę. W nocy udaje się do komnaty cara - po drodze dręczą go widma Imaginacji i Strachu. Nie dociera do komnaty, mdleje i zostaje aresztowany. Umieszczono go w szpitalu psychiatrycznym, gdzie wchodzi w rozmowę z Doktorem (najprawdopodobniej Diabłem), który stara się o zwątpienie Kordiana we własną ideę poświęcenia. Główny bohater jednak nie daje się złamać. Za sprawą Wielkiego księcia Konstantego pada decyzja o uwolnieniu Kordiana. Informacja ta zostaje dostarczona dokładnie w momencie, gdy dany zostaje sygnał do rozstrzelania Kordiana.

Problematyka utworu

biografia
romantyczna

utwór stanowi biografię bohatera - pojawiają się w nim opisy młodości i dojrzewania Kordiana, przemiany wewnętrznej, jego charakteru indywidualisty, relacji z naturą, doświadczeń związanych z nieszczęśliwą miłością, podróży i poświęcenia dla idei. Jednym słowem, reprezentują postawę typowego romantyka

Juliusz Słowacki

KORDIAN

Bohater głęboko wierzy w słuszność swojej idei - nawet publicznej egzekucji nie uważa za upokorzenie, wręcz przeciwnie, wie, że przyniesie mu chwałę. Dostrzega błędy innych ludzi w ich działaniach - sam postanawia dokonać zamachu. Choć się załamuje, nie ponosi klęski.

dramat
jednostki

Winkelriedyzm

Kordian odwołuje się do idei ofiary w monologu na szczycie Mont Blanc. Nie chce on jednak bezczynnie czekać na boską interwencję. Stara się zmotywować Polaków do walki o wolność. Winkelriedyzm pochodzi od Arnolda Winkelrieda - średniowiecznego bohatera szwajcarskiego. W bitwie pod Sempach w 1386 r. podobno samotnie rzucił się do walki, przyjmując na siebie ciosy przeciwników, krzycząc: „Droga dla wolności!”. To on zapewnił rodakom zwycięstwo.

Utwór jest odpowiedzią na „Dziady” oraz forma rywalizacji poetyckiej. Dzieło Mickiewicza stawia ojczyzna Słowackiego, doktora Bécu, w złym świetle, zatem „Kordian” wynika między innymi z osobistych pobudek poety. Ponadto stanowi zupełnie odmienną wizję walki o niepodległość Polski.

polemika z
Mickiewiczem

Konteksty

- „Hamlet” William Szekspir (Kordian jako Hamlet)
- „Makbet” William Szekspir (podobieństwo w scenie Przygotowania, motyw królobójstwa)
- „Dziady, cz. III” Adam Mickiewicz (mesjanizm)
- „Śmierć Winkelrieda” obraz Konrada Groba
- „Kordian w podziemiach katedry Świętego Jana” obraz Leona Piccarda